

Näin syntyy

RAUTAMIES

■ Kuinka tavallisesta kuolevaisesta kehkeytyy supersankari? Sen tietävät cosplay-harrastajat eli hahmopukeutajat.

Teksti ja kuvat Hilikka Vähänen

On kesä 2014 ja minulla reilu vuosi aikaa toteuttaa haaveeni. Haluan pukeutua Rautamieheksi, supersankariksi, jolla on huikkea huipputeknologinen haarniska.

Projekti käynnistyy kypärästä. Ryhdyn työstämään sitä paperista, Eri-keeper-liimasta ja paperimassasta. Kun kypärän pohjamuoto on sovittu pään mukaiseksi, lähdän muokkaamaan ja vahvistamaan päähineen rakennetta.

Aikaa urakkaan hupenee syksyn ja talven mittaan usean viikon työtunteja vastaava määrä. Jotta kypärän saa asettumaan päähän riittävän tukevasti, se on tehtävä kolmesta erillisestä osasta.

Nopeampi vaihtoehto olisi paperisen pohjakerroksen kovettaminen resiniillä kevyeksi mutta kestäväksi komposiittirakenteeksi. Operaatio olisi kuitenkin kallis ja monimutkainen ja etenkin resinin kuivumisen synnyttämien myrkköhöyryjen käsittely haastavaa.

Lopuksi lisään päällimmäiseksi kerroksen paperimassaa. Kun se on kuivunut, hion pinnan tasaiseksi odottamaan maalausta.

Keväällä pääsen haarniskan kimp- puun.

Hankin asun pohjaksi punaisesta elastaanista valmistetun Morphsuit-puvun, johon ompelen hopeiset nivelet. Ne syntyvät hopeanväriseksi maalamastani kylpyhuoneen matosta.

Haarniskan muut osat teen pääasiassa vaahtomuovista, cosplay-harrastajien kielellä *foamista*. Avuksi foamin leikkaamiseen sopiviksi paloiksi värvään itseäni kokeneeman, puoliammattilaisen puvunteki- jän. Silti itsellenikin jää työsarkaa.

Tähtään mahdollisimman aitoon vaikutelmaan eli asuun, jollaisessa Rautamiestä esittävä näyttelijä **Robert**

Down Jr. esiintyy *Avengers – Age of Ultron* -elokuvassa.

Muovista metalliksi

Eniten aikaa ja vaivaa vie haarniskan osien pintakäsittely. Vaaditaan luke- mattomia maalikerroksia ennen kuin vaahtomuovin saa näyttämään metal- lilta.

Ensin tarvitaan oikeaoppinen poh- justus. Jos käsittelemättömän foamin päälle suihkuttaa akryylimaalaa tai sivelee voimakasta liimaa, ne syöpy- vät materiaalin läpi.

Palat on siksi suojattava kauttaal- taan usealla kerroksella kumisuih- ketta. Sekä kumisuihkeet että kaikki maalit tilaan automaaleja myyvän liikkeen nettisivuilta.

Urakka alkaa mustalla kumimaa- lilla. Jokainen palanen saa pari, kolme kumikylypää. Vaihtoehtoiseksi suo- jaksi spraymaalien ja pikaliimojen syövyttävää vaikutusta vastaan sopisi myös veden ja puuliiman seos.

Vaikka paperimassa kestää kovia maaleja foamia paremmin, pohjus- tan varmuuden vuoksi myös kypärän kumimaalilla.

Metallista säväystä tavoiteltaessa jo pohjamaalin valinnalla on väliä. Jos haluaa täyteläisen lopputuloksen, punaisen alle on saatava joko kultaista tai hopeista maalia. Kun kumimaali- kerrokset ovat kuivuneet, suihkutan niiden päälle hopeista pohjamaalia.

Seuraavaksi muutama kerros tum- manpunaista automaalaa ja niiden päälle vielä pari kerrosta astetta vaa- leampaa punaisen sävyä, joka tuo pin- taan syvyyttä. Kypärän kasvo-osasta tulee kokokultainen.

Kun liimaa useita paperi- liuskoja puuliimalla päälle- käin, kypärän rakenteesta tulee yllättävän kova.

Paperimassa- pinta hiotaan sileäksi hioma- paperilla. Sen jälkeen kypärän muotoa viimeistellään, lisätään toinen kerros paperimas- saa ja hiotaan pinta uudestaan.

**Moro vaan!
Rautamiehen ensi-
esiintyminen tapahtui
Tampereella syyskuus-
sa 2015 järjestetyssä
Tracon X -tapahtu-
massa.**

Rautamies on supersankari

Rautamies (englanniksi *Iron Man*) on amerikkalainen supersankarihahmo, joka on seikkaillut Marvel-kustantamon sarjakuvissa vuodesta 1963. Sittemmin hahmo on esiintynyt myös useissa television animaatiisarjoissa ja elokuvissa.

Vuosien myötä Rautamiehen haarniska on uusien teknologioiden ansiosta kehittynyt yhä hienostuneemmaksi. Pukunsa ansiosta Rautamies kykenee muun muassa lentämään.

Maalaus kaikkein vaihtelevien vietoista kuukautta. Se johtuu osin sateisesta kesästä, joka ei tarjoa montaa poutaista hetkeä. Työ on hoidettava ulkosalla, jotta maalin höyryistä ei ole vaaraa. Hyvin ilmastoitu sisätalokin kävisi, mutta sellaista ei nyt ole saatavilla.

Automaaleja, etenkin vahvoja kumimaaleja, käytettäessä ensisijaista on kunnollinen suojautuminen: tarvitaan suojalasit, hengityssuojain ja kertakäyttöiset kumihansikkaat. Maalatuksessa ei kannata pukeutua lempivaatteisiinsa.

Mokkerin hanskat

Kun koko haarniska on saanut rikkaan metallinhoitoisen punasävyyn, maalaan kultaiset ja hopeiset yksityiskohdat pensselillä. Suojavarustuksia ei enää tarvita yhtä paljon, ja työn voi tehdä myös sisällä. Tarkkana saa silti olla, jotta maalausrajoista tulee siistit.

Maalauksen viimeistely on makuasia. Jotkut cosplay-pukeutajat tekevät asuihinsa kulumajälkiä. Itse korostan liitosrajoja ja yksityiskohtia tummalla tussilla tehdäkseen lopputuloksesta sarjakuvamaisemman.

Rautamies tarvitsee vielä käsineet. Ne saan maalivahdin hansikkaista, joihin liimaan ohuemmasta foamista leikkaamani koristeet.

Käsineiden ja rintapanssarin ”lasiosat” syntyvät läpinäkyvästä muovista, joka on peräisin käytetyistä ruokapakkauksista. Supersankarikin suosii kierrätystä.

Lopuksi kytken ohuita led-valoja patterivirtalähteeseen ja kiinnitän ne haarniskaan ilmastointiteipillä.

Rautamies on valmis ensiesiintymiseensä. Se tapahtuu Tampereella syyskuussa 2015 järjestetyssä Tra-

Vaahtomuovi on pohjustettava kumimaalilla ennen varsinaista maalaamista, muuten sen pinta sulaa.

◀ Näyttävä hopeamaali peitetään vielä punaisella, mutta siitä jää hyvä metallinen kiilto.

Yksityiskohdat maalataan tarkkana työnä pensselillä. Rajat suojataan maalarinteipillä.

con-tapahtumassa, joka houkuttelee Tampere-talon täpötäyteen cosplay-harrastajia.

Omin voimin en saa pukua ylleni, mutta ystävät ojentavat auttavan kätensä. Puku ei hengitä juuri lainkaan, kun nivelkohdatkin on tukittu tehokkaasti vessanmatolla.

Kypärästä näkee vain suoraan eteensä, ei sivuille eikä edes omiin jalkoihinsa. Vaikka olen jättänyt kypärän leuka- ja kasvo-osien väliin mustan kankaisen osan hengitysaukoksi, muoviset silmälasit huurtuvat hetkessä.

Myös puvussa liikkuminen on kau-

Oikea suojavarustus on spray-maalatuksessa kaiken a ja o.

Cosplay-harrastaja pukeutuu lempihahmoksi

- Cosplay on harrastus, jossa pukeudutaan fiktiiviseksi hahmoksi, esimerkiksi sarjakuvahahmoksi. Mallina voi olla myös elokuvan, kirjan tai pelin hahmo. Sana on lyhenne englannin sanoista *costume play*.
- Harrastus on lähtöisin Yhdysvalloista mutta suosittu myös muualla. Lajin muodot ja harrastuskulttuuri vaihtelevat maasta toiseen.
- Puvussa esiinnyttäen alan tapahtumissa ja siitä otetaan kuvia. Jotkut harrastajat myös eläytyvät hahmoonsa, mutta näytteleminen ei ole harrastuksessa pääosassa, eivätkä monet näyttele lainkaan.
- Cosplay-puvun voi tehdä itse tai ostaa valmiina. Puvunvalmistukseen liittyvä luova prosessi on monille harrastuksen tärkein anti.
- Cosplay-pukeutumisessa voi myös kilpailla, mutta vain pieni osa harrastajista osallistuu kilpailuihin.

kana sulavasta. Nyt ymmärrän, miksi sarjakuvien Rautamies kulkee kaikkialle lentäen.

Vaivannäkö ja tukala olo unohtuvat hetkessä, kun ensimmäiset Sorsapuis-ttoon kokoontuneet lapset huomaavat lähestymiseni. Silmät kirkastuvat ja kasvoille leviää leveä hymy.

”Kato äiti, kato äiti – tuolta tulee Rautamies!” ☐

Kirjoittaja on vapaa toimittaja, joka harrastaa cosplayä ja tekee *pro gradu*-työtään supersankareista. hilkka.vahanan@gmail.com